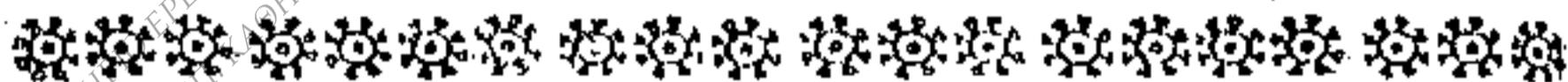

λετέ με· ἄλλ' ἄρα γὰρ ἐκεῖ ὁ ἄρπαξ ἐγκληῖται, ἀλλ' ὁ ἀκοινώ-
 τητος κατακράνεται. ἐγὼ μὲν εἶπον, ἃ συμφέρειν ἐνόμιζον·
 σοὶ δὲ πειθούτι μὲν, παράδηλα πᾶ ἐν ἐπαγγελίαις ὑποκρί-
 μμα ἀγαθὰ· πᾶ δὲ κινήσαντι δὲ, γογγυμῶν ὅστιν ἢ ἀπει-
 λή, ἢς εὐχομαί σε τὴν πείρην διαφυγεῖν, βελτίονα γνώμῃ
 μεταλαμβάνει, ἵνα λίθον σοὶ ρηῖται ὁ ἴδιος πλάτος, καὶ ἐφ'
 ἔτοιμα βαδίσῃς πᾶ ὑψόσια ἀγαθὰ, χάριτι τῷ πάντας ἡμᾶς
 καλέσαντος εἰς τὴν ἑαυτῆ βασιλείαν. ὧ ἢ δόξα καὶ τὰ κρά-
 τος εἰς τὰς αἰῶνας τοῦ αἰῶνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ, ΠΡΟΣΕΧΕ

Σεαυτῆ.

ΤΟΥ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίσας ἡμᾶς Θεός,
 ἵνα τὰς βελὰς τοῦ καρδιῶν ἀλλήλοις ὑποκαλύπτωμεν,
 καὶ δια τὰ ποιωνικὸν τῆς φύσεως, ἕκαστος τῷ πλησίον μεταδι-
 δῶμεν, ὡσπερ ἐκ τινων ταμιείων, τοῦ τῆς καρδίας κρυπτῶν, προ-
 φέροντες τὰ βαλόμενα. εἰ μὲν ἤδη γυμνῆ τῆ ψυχῆ διαζώμεν,
 οὐδὲς καὶ ἀπὸ τοῦ νοημάτων ἀλλήλοις συσχυνόμεθα· ἐπειδὴ
 δὲ ὑπὸ πᾶσιν ἀπεπείσματα τῆ σαρκὶ καλυπτομένη ἡμῶν ἢ ψυχῆ
 πᾶς ἐνοίας ἐργάζεται, ρημάτων δεῖται καὶ ὀνομάτων πρὸς τὸ
 δημοσιάζειν τὰ ἐν τῷ βάθει κείμενα. ἵππεδὴν ἕκ ποτε λάβη-
 ται φωνῆς σηματικῆς ἢ ἐνοια ἡμῶν, ὡσπερ πορφυρεῖω τιπὶ
 τῷ λόγῳ ἐποχρησμένη, διαπερῶσα τὸν αἶρα, ἐκ τῆ φθρυγο-
 μενῆ μεταβαίνει πρὸς τὸν ἀκρόντα· καὶ μὴ μόνον εὐρη γαλιῶλυ
 βαθεῖαν καὶ ἡσυχίαν, ὡσπερ λιμέσιν δίδιοις καὶ ἀχειμάσοις
 ταῖς ἀκοαῖς τοῦ κενθωνόντων ὁ λόγος ἐγκαθορμίζεται· ἐὰν δὲ
 οἶον ζάλητις ἔραχθῆ ὁ πᾶσιν τοῦ ἀκρόντων θόρυβος, ἀντι-
 πνοῆσιν, ἐν μέσῳ τῆς ἀέρι διαλυθεῖς ἐναυάγησε, ποιήσασθαι
 πᾶσιν γαλιῶλυ τῷ λόγῳ δια τῆς σιωπῆς· ἴσως γὰρ ἀντιφα-
 ρεῖν

γείη χήσιμον ἔχων τῆς ἀγωγίμων. συθῆραπὶς βῆν ὁ τῆς ἀλη-
 θείας λόγος, ῥαδίως διακίμῃος ἐκφύγειν τῆς μὴ προσέχον-
 τας, ἔπο τῷ πνδύματος οἰκορομήσαντες ἀιωσαλμῶσον αὐτὸν
 εἶναι κῆ βραχυῶ, ὡς τε πολλαῖ ἐν ὀλίγοις διλῶν, κῆ δὲ σιω-
 τομίω εὐκόλον τῆ μνήμη ἀποσκαπύχιδαι. καὶ γὰρ φύσει
 ἀρετῆ λόγος, μήτε ἀσάρει κρύπτειν τὰ σημαιόμενα, μήτε
 ἄφῃττον εἶναι κῆ μάταιοι εἰπὶ τοῖς πράγμασι πῆ ἀρρέονται. ὁ-
 παῖος ἔρ. δὴ βῆ κῆ ὁ ἀρτίως ἡμῖν ἐν τῆ Μωυσέως βίβλων ἀνε-
 γνωσμοῦς λόγος, ἔ μέμνηθε, πάσις οἷ γε φιλόποιοι, πλιῶ
 εἰ μήτε δὲ βραχυτικε παρέδραμῆ ὑμῶν τὰς αἰαίς. ἔχει δὲ
 ἡ λέξις ἔπο προσέχε σενυτῶ, μήποτε γῆνται ῥῆμα κρυπτῶν
 ἐν τῆ καρδίᾳ σῆ ἀνόμημα. εὐκόλοι ἐσμεῖν πρὸς τὰς κῆ δὲ
 νοιαν ἀμαρτίας οἱ ἀνδραποῖ. διό πῆρ ὁ πλάσας κῆ μόνας τὰς
 καρδίας ἡμῶν, εἰδῶς ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἀμαρτίας ἐν τῆ ὄρ-
 μη πληρῆται τῆ κῆ πρόθεσιν, τλιῶ ἐν τῆ ἡγεμονικῶ καθαι-
 ρότητε πρῶτῶ ἡμῖν διατάξατο. ὡ γὰρ μάλισα προχείρως
 εἰς ἀμαρτάνομῆ, τῆτο πλείουος φυλακῆς κῆ ἐπιμελείας ἡξίωσον.
 ὡσπερ γὰρ τῆ σωματῶν τὰ ἀθροῦσερα οἱ προμηθέεσφοι τῆ
 ἰατρῶν ταῖς προφυλακτικαῖς ἐποθήκαις πόρρωθεν ἀσφαλί-
 ζονται, ἔτως ὁ κοῖτος κηδεμῶν κῆ ἀληθειῶς τῆ ψυχῶν ἰατρῶς,
 ὁ μάλισα ἡμῶν οἶδε πρὸς ἀμαρτίαν ἀλιωρότερον, τῆτο ἰχυ-
 ροτέρως προκατελάβετο φυλακαῖς. αἱ μὲν γὰρ δὲ τῆ σώ-
 ματος πρῶξεῖς κῆ χῆνε δέονται, κῆ δὲκαίμας, κῆ καμάτων
 κῆ σιωπεργῶν, κῆ τῆς λοιπῆς χορηγίας. αἱ δὲ τῆς δῆσιᾶς κη-
 νήσεις ἀχῆῶς ἐνεργῆνται, ἀκόπως ἐπιπλεῖνται, ἀπαραγμα-
 τῆτως σιωῖσανται, πάντα καιρὸν ἐπιπίθειον ἔχουσι. καί πῆ
 τις τῶν σοβαρῶν κῆ κακαφρομοῦων ἐπὶ σεμνότητι, πλάσμα
 σαπροσυῶς ἔξωθεν πῆ μείμῆρος, ἐν μέσοις καθεζόμενος
 πολλακῆς τοῖς ἐπὶ ἀρετῆ αὐτὸν μακαρίζουσιν, ἀπέδραμε τῆ
 δῆσιᾶ πρὸς τὸν τῆς ἀμαρτίας τόπον ἐν τῆ ἀφῆσι τῆς καρδίας
 κηνήματι. εἶδε τῆ φαντασίᾳ τὰ ἀπῆδῆζόμενα, ἀνετυπῶσατῶ

τινε ὀμίλιαν ἐκ ὑπρεπῆ, καὶ ὅλως ἐν τῇ κρυφίᾳ τῆς καρδίας
 ἐργασθεῖν, ἐναργῆ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἡδονὴν ζωγραφίσας, ἀ-
 μάρτυρον ἑσὶ τῷ ἀμαρτίαν ἐργάσατο, ἀγνοῶν πᾶσιν,
 ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἄποκαλύπτων τὰ κρυπτὰ τῆ σκοτίας, καὶ φακε-
 ρῶν τὰς βυβάς τῶν καρδιῶν. φύλαξαι ἕν μή ποτε γένῃται ῥῆμα
 κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα. ἔ γάρ ἐμβλέψας γυναικί
 καὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἦδη ἐμοίχθισεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς,
 διότι, αἰ μὲν τὰ σώματος πράξεις ὑπὸ πολλῶν διακόπτορται,
 ἔ δὲ καὶ πρόθεσιν ἀμαρτανῶν, τῷ τὰ χει τῶν νοημάτων σιωπα-
 κερτίζομεν ἔχει τῷ ἀμαρτίαν. ὅπερ ἐν ὅξυ τὸ ᾤδύπτα
 μα, ταχεῖα δέδοται ἡμῖν ἡ φυλακὴ. διαμαρτύρεται γάρ,
 μή ποτε γένῃται ῥῆμα κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα.
 μαλλοῦ δὲ ἐπ' αὐτῷ τῷ λόγῳ τὴν ἀρχὴν ἀναδράμων. προ-
 σέχε, φησὶ, σεαυτῷ τῶν ζώων ἕκασον ᾤδύ τὰ τα πάντα συ-
 σσημαμένῳ Θεῷ, οἴκοθον ἔχει τὰς ἀφορμὰς πρὸς τὴν φυλα-
 κὴν τῆς οἰκείας συσάσεως· καὶ εὔροις αὐ, εἰ καταμάθοις ἐπι-
 μελῶς, τῶν ἀλόγων τὰ πλεῖστα ἀδίδακτον ἔχοντα τὴν πρὸς τὸ
 βλάπτον διαβολῶν, καὶ φυσικῇ τινι πάλιν ὀληῇ, πρὸς τὴν τῶν
 ἀφελάντων ἀπέλαυσιν ἐπειγόμενα. διὸ καὶ ἡμῖν ὁ παιδῶν
 ἡμῶν Θεὸς τὸ μέγα τῷ ᾤδύγγεσμα δίδωκεν, ἵνα ὅπερ ἐκ
 κείνοις ἐκ φύσεως, τῷ ἡμῖν ἐκ τῆς τὰ λόγια βοήθειας προσ-
 γένῃται· καὶ ὅπερ κατορθῶται τοῖς ἀλόγοις ἀνεπιστάτως, τῷ
 παρ ἡμῶν ὀπιτελῆται δια τῆς προσοχῆς καὶ τῆς συνεχῆς πᾶν
 λόγων ἐπιστάσεως· καὶ φύλακες ὡμῶ ἀκρεβεῖς τῶν ᾤδύ Θεῷ
 δεδομένων ἡμῖν ἀφορμῶν, φέροντες μὲν τὴν ἀμαρτίαν, ὡ-
 σπερ τὰ ἀλογα φέγει τῶν βρωμάτων τὰ διληθήερα, διώκου-
 πτε δὲ τὴν δικαιοσύνην, ὡσπερ καὶ κείνα διώκει τῆς πόας τὸ
 ῥόφιμον. προσέχε ἕν σεαυτῷ, ἵνα δυνατὸς ᾖς διακείναι τὸ
 θλάπτον ἄπὸ τῆ σώζοντος. ἐπειδὴ δὲ διπλῆν τὸ προσέχειν,
 μὲν, σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὀνατερίζειν τοῖς ὀρατοῖς, τὸ δὲ,
 γοῖρᾳ τῆς ψυχῆς δυνάμει ἐπιβάλλειν τῇ θεωρίᾳ τῶν ἀσω-
 μῶν.

μάταια, εἰ μὴ μὲν ὅτι τῆς τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιρρείας κείδαι εἰ-
 πώμεν τὸ πᾶσι γνέμα, εὐθύς αὐτὰ τὸ ἀδύνατον ἀπελέγξο-
 μη. πῶς γὰρ αὐτὸς ὅλον ἑαυτὸν τῷ ὀφθαλμῷ καταλάβοι;
 εἰ γὰρ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν ὁ ὀφθαλμὸς κέχρηται τῷ ὄραϊν, κ-
 κορυφῆς ἐφικεῖται, κ' τὰ ῥῶτα οἶδεν, κ' πρόσωπα, κ' τῆς ἐν
 τῷ βάθει τῶν ἀσπλάγχων ἡμῶν ἀσεβῆς ἐν τὸ λέγειν ἀ-
 δύναται εἶναι τὰ τῷ πνεύματι πᾶσι γνέματα. λέγεται ἐν
 ἡμῶν τῆς κτ' ἐν τῇ ἐπιρρείας τῷ προστάγματι εἰσάκειν. προσέχε
 κ' σεαυτῷ. τίτ' ἐστίν, πάντα χόθου σεαυτὸν ἐξελκόπει. ἡ
 κοίμητον ἔχε πρὸς τὴν σεαυτὴ φυλακὴν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα
 ἐν μίσθῳ παγίδων δεβαίνεις. κερυμμοῖσι βρόχοι πᾶσι τῷ
 ἐχθρῷ πολυχόθου καταπιπύουσι. πάντα ἐν τῷ ἐξελκόπει
 ἵνα σαῖζῃ, ὡς ἀσπὲρ δορκᾶς ἐν βρόχῳ, κ' ὡς ἀσπὲρ ὄρνικον ἐκ
 παγίδος. ἡ μὲν γὰρ δορκᾶς ἀλάτωτος ἐστὶ τοῖς βρόχοις δι' ὁ-
 ξύτητα τῆς ὄρασεως. ὄθου κ' ἐπ' ὠνυμὸς ἐστὶ τῆς οἰκείας ὄξυ-
 δευρίας. τὸ δὲ ὄριον κέφω τῷ πτερῷ ὑψηλότερον τῆς ὀπίσθη-
 λῆς τῶν ἀγροδόντων, ὅταν προσέχη, γίνεται. ὄρα ἐν μὴ χεί-
 ρων φανῆς τῶν ἀλόγων πρὸς τὴν σεαυτὴ φυλακὴν, μή ποτε
 ταῖς παγίσιν ἀλῆς, θήραμα γούη τῷ δεβόλῃ, ἐξωρημένος
 ὑπ' αὐτῷ εἰς τὴν ἐπιρρείαν θέλημα. προσέχε ἐν σεαυτῷ. τίτ' ἐ-
 στι, μήτε τοῖς οἰοῖς, μήτε τοῖς πᾶσι σε, ἀλλὰ σεαυτῷ μόν-
 ω προσέχε. εἴ ποτε γὰρ ἐσμεν ἡμεῖς αὐτοί, κ' ἄλλο τὰ ἡμέ-
 τερα, κ' ἄλλο τὰ πᾶσι ἡμᾶς. ἡμεῖς μὲν ἐσμεν ἡ ψυχὴ
 κ' ὁ νῆς, καὶ ὁ κατ' εἰκόνα τῷ κτίσαντος γενημέθα. ἡμέ-
 τερον δὲ τὸ σῶμα, κ' αἱ δι' αὐτὴ αἰσθήσεις. πᾶσι ἡμᾶς δὲ χρί-
 ματα, τέχναι, κ' ἡ λοιπὴ τῷ βίῃ κατασκόπη. τί ἐν φησὶ ὁ λό-
 γος; μή τῃ σαρκὶ προσέχε. μηδὲ τὸ ταύτης ἀγαθὸν εἴη πάντως
 ἔστι δίκαιον, ὑγείας, κ' κάλλος, κ' ἡδονῶν ἀπολαύσεις, κ'
 μακροβίωσιν. μηδὲ χρήματα, κ' δόξαν, κ' δυναστείαν θαύμα-
 ζε. μηδὲ ὅσα σοι τῆς προσκαίρας ζωῆς τὴν ὑπηρεσίαν πληροῖ,
 ταῦτα μεγάλα κομίσσας, κ' πᾶσι ταῦτα σακεῖ τῆς προηγουμένης

σεαυτῷ ζωῆς καταμέλει, ἀλλὰ πρόσεχε σεαυτῷ, ἥτι' ἐστὶ
 τῆ ψυχῆ σκῶ πούττω καταπόσει, καὶ ταύτης ἐπιμελίῃ, ὡς το
 πάπε μὲν τὸν ἐκ τῆς πορνείας ἐπιγινόμενον αὐτῆ ῥύπον ἄπο
 κορομείδαι διὰ τῆς προσοχῆς, πᾶν δὲ τὸ ἄτο κακίας αἰχος
 ἄποκαθαίρειναι, παντὶ δὲ τῷ ὅξ ἀρετῆς κάλλει κατακοσμεῖ
 αὐτὴν καὶ φαιδρῶειν. Ἐξέτασον σεαυτὸν τίς εἶ. γινώθι σεαυτῷ
 τὴν φύσιν· ὅτι θνητὸν μὲν σὲ τὸ σῶμα, ἀθάνατος δὲ ἡ ψυ
 χή. καὶ ὅτι διπλῆ τις ἐστὶν ἡμῶν ἡ ζωὴ, ἡ μὲν οἰκεία τῆ σαρκί,
 καὶ ταχὺ παρερχομένη· ἡ δὲ συζυγῆς τῆ ψυχῆ, μὴ διχο
 μενῆ πειρασθῆναι. πρόσεχε ἐν σεαυτῷ, μήτε τοῖς θνητοῖς ὡς
 αἰδίοις ἀναπομείνης, μήτε τῶ ἀϊδίων ὡς παρερχομένων κατα
 φρονήσης· ὑπερόρα σαρκός, παρέρχεται γάρ· ἐπιμελίῃ ψυ
 χῆς, ἀνάγκη ἀθάνατος· ἐπίσηθι μὲν πάσης ἀπειθείας
 σεαυτῷ, ἵνα εἰδῆς ἀνέμεν ἐκατέρω τὸ πρόσφορον· σαρκί
 μὲν ἁφῆρας καὶ σκεπάσματα, ψυχῆ δὲ δόγματα δὲ σεβείας,
 ἀγωγὴν ἀσείαν, ἀρετῆς ἀσκησιν, παιδῶν ἐπαινώσασιν. μή
 τε ὑπερπαινεῖν τὸ σῶμα, μήτε πρὸς τὸν ὄχλον τῶ σαρκῶ
 ἐπιπαύσασθαι· ἐπειδὴ ἡ ἐπιθυμεῖ ἡ σὰρξ καὶ τὰ πηδύματα,
 τὸ δὲ πνεῦμα καὶ τῆς σαρκός, ταῦτα δὲ ἀλλήλοισ ἀτίκει
 ται, ὄρα μὴ ποτε προδόμενος τῆ σαρκί, πολλῶν πηδύμα
 τῶν διωσείων πρὸ χείρονι· ὡσπερ γὰρ ἐν ταῖς ῥοπαῖς τῶ
 ζυγῶν, ἐὰν μίαν καταβαρυνῆς πλασίγγα, κενρότεραν πᾶ
 τως τὴν ἀντικειμένῃ ποιήσεις, ἔτω καὶ ἐπὶ σώματος καὶ ψυ
 χῆς, ὅ τῷ ἑτέρῳ πλεονασμὸς ἀναγκάειν ποιῶ τὸ ἐλάττω
 σιν τῷ ἑτέρῳ· σώματος μὲν γὰρ ὑπερβαρύντος καὶ πολυσάρκῃ
 βαρυνομένου, ἀνάγκη ἀδρανῆ καὶ ἄτονον εἶναι πρὸς τὰς οἰκείας
 ἐνεργείας τὸν ἑν· ψυχῆς δὲ δυνάστεως καὶ διὰ τῆς τῶ ἀγαθῶν
 μάλετης πρὸς τὸ οἰκεῖον μέγεθος ὑπερμενῆς, ἐπόμενον ἐστὶ τὴν
 τῷ σώματος ἐξιν καταμαρμαίνεσθαι· τὸ αὐτὸ δὲ τῷ πρὸς ἀδύνατον
 μὲν, καὶ ἀδυνάστοι χησίμον, καὶ ἐρρωμένους ἀρμολιώτερον· ἐν
 μὲν γὰρ ταῖς ἀδυνατίαις, οἱ ἰατροὶ τοῖς πάρεσσι παρεγγύωσι

προσέχειν αὐτὸς ἑαυτοῖς, καὶ μηδενὸς τῆς εἰς θεραπείαν ἡμῶν
 τῶν καταμελεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἰατρὸς τῆς ψυχῶν ἡμῶν ὁ λό-
 γος, τὴν ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας πεκακωμένην ψυχὴν, διὰ τῆς μι-
 κρῆς κατὰ βοήθηματος ἐξιάται. προσέχει ἑν ἑαυτῷ, ἵνα καὶ
 ἀναλογίᾳ τῆς πλημμελήματός καὶ τῆς εἰς τὴν εἰς θεραπείαν βοή-
 θεῖαν καταδέξῃ· μέγα καὶ χαλεπὸν τὸ ἀμάρτημα. πολλὴς σοφείας
 τῆς ἐξομολογήσεως, δαιρῦν πικρῶν, σιωπῆς τῆς ἀγρυ-
 πνίας, ἀδελφείας ἡμετέρας. κέρον καὶ φορητὸν τὸ πνεύμα;
 ἐξισαζέσθαι καὶ ἡ μετανοία· μόνον προσέχει ἑαυτῷ, ἵνα γνω-
 εῖς τῆς ψυχῆς ἀρρώστια καὶ νόσοι. πολλοὶ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγνοίας
 ἀπροσεξίας, μεγάλα καὶ ἀπίστα νόσῳντες, εἶδὲ αὐτὸ τῆτο ἴσα-
 σιν, ὅτι νόσοι· μέγα δὲ τὸ ἐκ τῆς πνευματικῆς ὀφελός
 καὶ τοῖς ἐρρωμένοις πρὸς τὰς πράξεις· ὡς τὸ αὐτὸ καὶ νόσοι
 τὰς ἰάται, καὶ ὑγιαίνοντες τελιοὶ. ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῶν με-
 θετομένων τῷ λόγῳ μιᾶς τινος πράξεως ὅσον ὑπέρτης, τῶν
 καὶ τὸ Εὐαγγέλιον διατεταγμένων ἡμῖν. ἐν τῇ τῇ μεγάλῃ οἰ-
 κίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, εἰ μόνον σκεδὴν ὅσον παντοδαπὰ χρυ-
 σὰ καὶ ἀργυρὰ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὄσρακινα. ἀλλὰ καὶ τέχναι
 παντοῖαι. ἔχει γὰρ ὁ οἶκος τῆς Θεῶν, ἧτις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
 Θεῶν ζῶντος, θηροπόροις, ὀδοιπόροις, ἀρχιτέκτονας, οἰκοδόμους,
 γεωργούς, ποιμένους, ἀθλητάς, στρατιώτας. πᾶσι τέτοις ἐφαρ-
 μόσει τὸ βραχὺ τῆτο ῥῆμα, ἕκαστος καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἔργου καὶ
 ἀσφάλειαν τῆς προαιρέσεως ἐμποιῶν. θηροπόρος εἰ ἀπεσάλμενος
 ὑπὸ τῷ Κυρίῳ τῆς εἰπόντος· ἰδὲ ἐγὼ ἀποπέμψω πολλὰς θηρο-
 πόρους, καὶ θηροπόροισιν αὐτὸς ἐπαύω παντὸς ὄρου; προσέχει ἑν ἐπι-
 μελῶς μήπως εὐφύγη τὸ θήραμα; ἵνα συλλαβόμενος τῷ λό-
 γῳ τῆς ἀληθείας πῶς ὑπὸ τῆς κακίας ἀγριωδύτης, προσάγ-
 γης τῷ σείζοντι. ὀδοιπόρος εἰ, ὁμοίως τῷ ἀχόμενος, τὴν εὐ-
 βήματά μου κατεύθωσον; προσέχει ἑαυτῷ, μὴ τῷ εὐφύγη
 τῆς ὁδοῦ, μὴ ἐκκλίσης δεξιά, ἢ ἀριστερά; ὁ δὲ βασιλικὴ πό-
 ρεύς· ὁ ἀρχιτέκτων ἄσφαλῶς τὸν θεμέλιον καταβαλλέσθαι τῆς

ἐν τῷ οἴκῳ ὀφθαλμῶ δούκων καὶ ἐμβλέπῃσι. μὴ παύσῃ
 τοῦτω διαβόλημος σεαυτὸν, εἴ σοι κατ' ἐντολίῳ ὁ βίος
 πρέσσειν. εἰδὼς μὴ πᾶ ἔξω πρὸς ἑσέ κέπει, εἴπερ τινὸς μῶμον
 ἔδραϊν διωκθῆς, καὶ τὸν Φαρισσαῖον τὸν βαρὺν ἐκείθον καὶ
 ἀλαζόνον ὅς εἰσῆκει ἑαυτὸν δικαίων, καὶ τὸν ἐδώνῃω καὶ
 τὸν τελείζων. ἀλλὰ σεαυτὸν ἀναπέμῃων μὴ ἐχθλίῃης, καὶ
 καὶ τὰς ἐνθυμῖσεις ἡμαρτίας, μήτε ἢ γλώσσα παρῳλιὰς τῆς
 διανοίας παρακεραμῆσαι, μὴ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν πί-
 ποραται τι τῶν ἀβελήτων. καὶ εὖρης ἐν τῷ βίῳ σεαυτὸν
 πολλὰ καὶ ἀμαρτήματα, εἰρήσεις δὲ πάντως ἀνδραπτος ἀν-
 λέγει καὶ τὸν τελείζων ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τὰ ἀμαρτωλῶ.
 πρὸς ἑσέ ἐν πειρασῷ. καὶ τὸ σοι τὸν ῥῆμα, καὶ λαμπρῶς δὴμι-
 ρῆνί ποτε, καὶ πτωχὸς τῷ βίῳ καὶ ῥῆν φερομῆς, χησῖμος
 καὶ ἄρτις ἴσεται, ὡς ἄρτις ἀγαθὸς σύμβουλος ἐπὶ μνησῖν ἐ-
 ρων τῶν ἀνδραπῖτων. καὶ μῦτοι καὶ ἐπὶ πρὸς ἑσέ τῶν πη-
 ζομῶν, ἐν καιρῷ αὐτῷ γένοιτο τῇ καρδίᾳ κατεπαυδῶν,
 ὡς μήτε τυφῶ τι πρὸς ἀλαζονείαν ὑπέρογκον ἐπαρθεῖναι,
 μήτε ὑπογνώσει πρὸς ἀγνοῖαν διδυμῖαν κατεπαυδῶν. κλητῶ
 κομῆς; καὶ ἐπὶ προγόνοις μέγα φρονεῖς; καὶ ἐπαγάλλῃ πα-
 τεῖναι καὶ κάλλει σώματος, καὶ ταῖς αἰσῶν πάντων τιμαῖς;
 πρόσεχε σεαυτῶν, ὅτι θρησκῆς εἶ, ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γλῶσ-
 σῶν τελείζων. πρὸς ἑσέ πρὸς ἑσέ τὰς ὁμοίαις πρὸς ἑσέ
 νεῖαις ἐξεπαυδῶν. καὶ οἱ τὰς πολιτικὰς δυναστείας πρὸς ἑσέ
 βεβλημένοι; καὶ οἱ δυσμαχῶνται ῥήτορες; καὶ οἱ τὰς πα-
 νεγύρεις ὑπερθεῖναι; οἱ λαμπροὶ ἱπποπόφοι, οἱ στρα-
 γοὶ, οἱ σαφῶνται, οἱ τυραννοὶ, καὶ πάντα κόνις, καὶ πάντα
 μῦθος; καὶ ἐν ὀλίγοις ὀσέοις καὶ μνημόσιναι τῆς ζωῆς ἀν-
 τῶν; ἐγκυφῶν ἐν τοῖς πύφοις, εἰ διωκθῆναι ἔλασθαι τίς ὁ
 οἰκέτης, καὶ τίς ὁ δευλόπης; τίς ὁ πτωχός, καὶ τίς ὁ πλε-
 σίος; ἡμῶν, εἰ τίς σοι δυνάμις, τὸν δεσποῖναι ἀπὸ τῶ
 Βασιλέως, τὸν ἰχυρὸν ἀπὸ τῶ ἀδελφῶν, τὸν ὀκρεπῆ ἀπὸ

καὶ δυσειδῆς· μεμνημένος ἔν τῆς φύσεως, ἐν ἐπαρθείῃ πα-
 τέρῃ μεμνήσῃ δὲ σεαυτῷ, εἴαν προσέχῃς σεαυτῷ· πάλιν,
 δυσχρῆστis εἰ καὶ ἀδοξος; πτωχός ἐκ πτωχῶν; ἀνέστιος,
 ἀπολις, ἀδυνάτης, τῶν ἐφ' ἡμέραν ἐνδείης; ἔμμαν τὸς ἐν δυ-
 ναθείᾳ; πάντας ὑποπτήκασιν διὰ ταπεινότητα βίῃς; πτωχός
 γὰρ, φησὶν, ἐχ' ὑφίσταται ἀπειλήν· μὴ τοίνυν ἀπογίγῃς
 σεαυτῷ, μηδ' ὅτι ἔδεν ζῆλωτόν ἐν τῷ παρόντι σοι προσε-
 ζεῖ, πᾶσαν ἀγαθὴν ἀπορρίψῃς ἐλπίδα, ἀλλ' ἀνάγκη
 σεαυτῷ τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ ἤδη ὑπερβύβασαι σοι κατὰ τὴν
 Θεῷ ἀγαθῶν, καὶ πρὸς τὰ δι' ἐπαγγελίας ὑσέρον ἀποκείμε-
 να, πρῶτον μὲν ἔν, ἀνθρώπος εἰ, μόνον τῶν ζώων θεό-
 πλαστον, ἀρ' ἔτι ἔσται, σωφρόνως λογιζομένην, πρὸς
 δεξιάν τὴν ἀναπέτω, τὸ, ὑπ' αὐτῶν τῶν χειρῶν τῷ Θεῷ
 τῷ καὶ πάντα συνησαμένῳ ἀπλάθῃναι; ἔπειθ' ὅτι καὶ
 κατ' εἰκόνα θεομήνος τὸ κτίσαντός, σε, δυνάσαι πρὸς τὴν
 τῶν Ἀγγέλων ὁμοτιμίαν δι' ἀγαθῆς πολιτείας ἀγαθραμενῶ-
 ψυχὴν ἔλαβες νοερῶν, δι' ἧς Θεοῦ ἐξουσίᾳ τῶν ὄντων τὴν
 φύσιν λογισμῶ καθεστῆς, σοφίας δρέπῃ καρπὸν ἠδίστον,
 πάντα μὲν σοι τὰ χερσαῖα ζῶα, ἡμέραν καὶ ἄγρια, πόν-
 πε δὲ καὶ αἶμα ὑδάσι διατώμενα, καὶ ὅσα τὴν αἴθρα ἀπέπε-
 ται πύλον, δαλά ἐστὶ καὶ ὑποχείρια· ἐπεὶ μὲν σοι τέχνας ἐ-
 ξούρας, καὶ πόλεις συμεσῆσω; καὶ ὅσα ἀναγκαῖα, καὶ ὅσα
 πρὸς εὐφροσύνην ἐπεσῆσας; ἐβασίμα σοι τὰ πελάγη διὰ τὸν
 λόγον; ἐ γῆ καὶ θάλασσα ὑπηρετεῖ τῷ βίῳ τῷ σῶ; ἐκ
 αἴθρ καὶ Οὐρανός καὶ ἀστέρων χορεία, σοι τὴν εἰαυτῶν ἐπι-
 δείκνυται τάξιν; τί ἐν μικροφυχεῖς; ὅτι ἵππος σοι ἐν
 ἔσιν ἀργυροχάλιος; ἀλλ' Ἡλίον ἔχεις ὀξυτάτην δρόμῳ διὰ
 πάσης ἡμέρας δαδευχῶντά σοι τὴν λαμπάδα· καὶ ἔχεις ἀρ-
 γύρας καὶ χρυσῆ λαμπηδόνας; ἀλλὰ Σελήνῳ ἔχεις πυξίαν
 σε τῷ παρ' αὐτῆς φωτὶ πρὸς ἀλάμπυσαν· καὶ ἐπιβέβηκας
 ἀρμάτων χρυσοκολλητῶν; ἀλλὰ πόδας ἔχεις οἰκείον ὄχημα

ἢ συμφυῆς σεαυτῷ . τί ἔν μακαρίζεις τὰς τῷ ἀδρῶν βασι-
 λῆτιον κεκτημένους, ἢ ἀλλοτρίων ποδῶν εἰς τὴν μετέβασι-
 δουμένης ; ἢ καθόδεις ἐπὶ κλίνης ἐλεφαντίνης ; ἀλλ' ἔχεις
 τὴν γλῶσσαν πολλῶν ἐλεφαντίνων τιμιωτέραν, ἢ γλυκεῖαν ἐπὶ
 αὐτῆς τὴν ἀνέπαυσιν, ταχυὸν τὸν ὕπνον, ἢ μερίμνην ἀν-
 κηλαγμένον . ἢ κατὰκεισαι ὑπὸ χυσιῶν ὄρορον ; ἀλλ' οὐ-
 ρανὸν ἔχεις τοῖς ἀρρήτοις τῆς ἀσέβου κάλλεσι τῶν εἰληβόν-
 τῶν σε . ταῦτα μὲν δὴ τὰ ἀνθρώπινα, τὰ δ' ἄτι μείζω . ἴδε
 σὲ Θεὸς ἐν ἀνθρώποις, Πυθίματις, Αἰγύπτου διανομή, Σα-
 ράτις μακίλους, ἀσάκσεως ἑλπίς, θεῖα πρὸς ἄγρια τέ-
 λειότητι σε τὴν ζωὴν, πορεία πρὸς Θεὸν ἄφ' ἧς ἐπιτολῶν
 βασιλεία τῆς Οὐραίων εὐεπῆς, σέφαροι δικαιοσύνης ἔποι-
 μοι, τὰς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς πόνας μὴ ἀποφράσσει, εἰ μὴ προσέ-
 χης σεαυτῷ, ταῦτα ἔτι πλείω ἀρρήτοις τῶν σεαυτοῦ
 ἢ ἀπολαύσεις μὲν τῆς παρόντων, ἢ μικροφυχίσεις δὲ πρὸς
 τὸ ἐνδεῶν . πανταχῶς σοι παρυσάμενον τὸ πᾶσι γυγελμῶν, με-
 γάλῳ παρέξεται τὴν βοήθειαν οἷον, ὀργήσῃ κατὰ κρά-
 τος τῆς λογισμῶν, ἢ ἐκφέρῃ ὑπὸ θυμῷ πρὸς τὰ ρήματα
 ἀπορητῆ ἢ ἀράξεις χυλεπῆς ἢ θηροώδεις ; εἰ μὴ προσέχης
 σεαυτῷ, κατασελεῖς μὲν τὸν θυμὸν ὡσπερ τινα πᾶλον ἀ-
 παιδίῃ ἢ δυσλῶστον τῆς πληγῆς τὰ λόγια οἰοναὶ μάστιγι κα-
 θ' ἀπτόμενος κραιπίσεις δὲ καὶ γλάσσης τὰς δὲ χεῖρας ἀκ-
 ῆ παρήσεις τῆς παραξιαῖαντι πάλιν, ἐπιθυμῖαι ποιηραὶ ἐ-
 ξοισρωσαί σε τὴν ψυχὴν, εἰς ἀρμάς ἀκρατεῖς ἢ ἀκολά-
 τας ἐμβάλλουσιν ; εἰ μὴ ἔν προσέχης σεαυτῷ, καὶ μετῴχης,
 ὅτι τὸ μὲν σοι τὸ παρὸν ἡδὺ εἰς πικρὸν κατακίσει πέ-
 ρας, ἢ ὁ νῦν ἐκ τῆς ἡδονῆς ἐγγινόμενος τῷ σώματι ἡμῶν
 γαργαλισμὸς, ὡς φησὶ τὸν ἰοβόλον σκάληκα ἀθάνα-
 τον κολλάζονκε ἡμᾶς ἐν τῇ γαστρί, ἢ ἡ πύρωσις τῆς σαρ-
 κὸς μήτηρ φησὶται τῷ κίονίῃ πυρὸς, εἰ δὲ οἱ χησοῖται
 φυγαδὸθεῖσαι αἱ ἡδοναὶ, καὶ σαυμασὶ τις εἴδος γαλλῶν

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006
 106

πάλιν ψυχὴ καὶ ἡσυχία γινώσκται, οἷον θραπαινίδου
 ἀκολούθου. θορύβου καὶ σιγαδούτου Διασοίνης τινός σωφρο-
 νος παρσία. πρῶτα γὰρ τοῦ κινῆσθαι, καὶ γινώσκει, ὅτι τὰ
 ἴσα, λογικόν ὅτι καὶ ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς. τὸ δὲ, παθητικότε-
 ρη ἀλογον. καὶ τὸ κινῆσθαι, φύσει τὸ κρατεῖν ὑπάρχει. τὰ δὲ,
 τὸ ὑπαίβειν τὰ λόγῳ καὶ καταπέθειναι. μὴ ποτε ἂν ἔασις
 ἐξ ἀνδραποδιδεῦται τὴν νέου δέλου γινώσκει τῆς παθῶν. μὴ
 δὲ αὐτὸ πάλιν ἐπιθέσει τοῖς πάθεσι κατεξαναστῶσι. τὸ λό-
 γος, καὶ εἰς αὐτὰ τὸ κράτης τῆς ψυχῆς πρῶτα ἔσται. ὅλων
 θέσαι ἢ ἀκρεβῆς σιαντὰ κατανόησις αὐτάρκη παρέξει χει-
 ραγωγίαν καὶ πρὸς τὴν εὐνοίαν τῆς Θεῶν εὐὰ γὰρ προσέχης
 σεαυτῶν, εἰδὼν δέησιν ἐκ τῆς τῆς ὅλων κατεσκόπης τὸν δι-
 μιργόν ἐξίχουδεν, ἀλλ' ἐν σεαυτῶν οἰοῦνται μικρῶ τινι κόσ-
 μῳ, τὴν μεγάλῳ κατόφει τὰ κτίσαστος σε σοφίαν. ἀσώ-
 ματον ἴσκει Θεῶν ἐκ τῆς ἐνυπαρχείσης σοι ψυχῆς ἀσώματι
 μὴ πρῶτα ἀφ' ὅθεν ἐν τόπῳ, ἐπειδὴ καὶ ὁ σὸς νῆς πρῶτα
 γινώσκται ἔχει τὴν ἐν τόπῳ ἡσυχίαν, ἀλλὰ ἔχει τῆς πρὸς
 τὸ σῶμα σιανθείας, ἐν τόπῳ γίνεται. ἀόρατον εἶναι τὴν
 Θεῶν πίστιν, τὴν σεαυτῶν ψυχῆς ἐννοήσας. ἐπειδὴ καὶ αὐ-
 τῆ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ἀληπτός ὅστιν. ἔτε γὰρ κέχρωται,
 ἔτε ἐχρημάτισται, ἐτε τινὲ σωματικῶν χαρακτήρων πρῶτα ἀλη-
 πται, ἀλλ' ἐν τῆς ἐνεργείῳ γινώσκται μόνον, ὡς μὴτα
 ἐπὶ Θεῶν ζητήσης τὴν δὲ ὀφθαλμῶν κατανόησιν, ἀλλὰ τῆ
 διανοία ἐπιθέσει τὴν πίστιν, νοητὴν ἔχει τὴν πρῶτα αὐτῆ
 κατὰληψιν. θαύμαζε τὸν πενήτην, πῶς τῆς ψυχῆς σιαντὴν
 δύναμιν πρὸς τὸ σῶμα σιανθείσασ, ὡς μὴτα τῆς πρῶτα
 πρὸς αὐτῆ δι' κινῆσθαι τὰ πλείστον διεσῶται μέλη πρὸς μίαν
 σύμφορῳ καὶ κοινότητι ἀγειν. σκόπει τίς ἡ δὲ τὸ ψυχῆς
 ἀνδιδόμισιν τῆ σαρκε δύναμις. τίς ἡ δὲ τὸ σῶμα πρὸς
 τὴν ψυχῆν ἐπιθέσει σιανθεία. πῶς δέχεται μὴ τῆ ζωῆ
 τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα. δέχεται δὲ ἀλγυδάνας ἀπὸ τῆ

σώματος ἢ ψυχῆ. ποίας λοιπόν τῆς μαθημάτων ἔχει
 δὲ τί ἐκ ἐπιτοκτεῖ τῆ γνάσει τῆσ παραβόντων ἢ τῆσ
 ἐπιγνομένων παραθύη, ἀλλ' ἀσύγχυτοι κ' ἀκραιφίς αἱ μὴ
 μαι, οἷον χαλκῆ τῆσ ἐπὶ τῆσ ἡγεμονικῆσ τῆσ ψυχῆσ ἐπὶ
 κεχαραγμῆσ ἀφελάνονται. πῶσ μὲν πρὸσ τῆσ σαρ-
 κῆσ ὑπολιθαίνεσσι καὶ τὸ οἰκείον ἀπολλύουσὶ κάλλος. πῶσ
 δὲ πάλιν τὸ ἀπὸ κακίας αἴχος ἀποκαθραμῆσ δι' ἀρετῆσ
 πρὸσ τὴν ἐμαίωσιν ἀναφέρει τῆ κτίσαντος. πρὸσ τὸ
 δοκεῖ σοι, μὲν τὴν τῆσ ψυχῆσ θεωρίαν καὶ τῆ τῆσ σώματος
 κατασκέδῃ, καὶ τὸ σῶμα ὅπῳσ περιπῶσ αὐτὸ καταγῶγισ
 τῆ λογικῆσ ψυχῆσ ὁ ἀειστέχης ἐδημιῶγισεν. ὁρθίον δὲ
 ἐπλασε μόνον τῆσ ζωῆσ τὴν ἀσφατον, ἵν' εἴσ αὐτῆσ τῆσ
 ματος εἰδῆσ, ὅτι ἐκ τῆσ αἰωθῆσ συγχεύεισ ὅσιν ἢ ζωῆσ.
 καὶ μὲν γὰρ τῆσ ἀποδα πάντα πρὸσ τὴν γλῶσσιν βλέπει, καὶ
 πρὸσ τὴν γαστέρα νεύει. ἀσφραπὶ δὲ ἐτοίμη πρὶσ Οὐ-
 ρανὸν ἢ ἀνάβλεψι, ὥσ τε μὴ χολάζειν γαστῆρ, μηδὲ τοῖσ
 ὑπὸ γαστέρα πάθεισιν, ἀλλ' ὅλλω ἔχειν τὴν ὀρμὴν πρὸσ τὴν ἀ-
 ρω πορείαν. ἐπειτα τὴν κεφαλήν ἐπὶ τῆσ ὑψηλοτάτων θείσ,
 ἐν αὐτῆσ πρὶσ πλείωσ ἀξίασ τῆσ αἰδιήσειων καθιδρύσαστο.
 ἐκεῖ ὄψις, κ' ἀκοή, κ' γνάσις, κ' ὄσφρησις, πᾶσαι ἐγ-
 γῆσ ἀλλήλων κατοκισμῆσ. καὶ ἔτω πρὸσ βραχὺ χεῖρον
 τσοχαρῆμασ, ἔδου ἑκάσθι παρεμποδίζει τῆσ ἐνεργείασ τῆσ
 γαίτοροσ. ὀφθαλμοὶ μὲν γὰρ τὴν ὑψηλοτάτην σκοπίασ κα-
 τελήφασιν, ὥσ τε μηδὲν αὐτοῖσ τῆσ τῆσ σώματος μορίων ἐ-
 πιπορεθεῖν, ἀλλὰ μικρὰ τῆσ παρεβολῆσ τῆσ ὀφρῶων ὑποκα-
 θέμλοσ, ἐκ τῆσ αἰωθῆσ ἐξοχῆσ πρὸσ τὸ ἀσθῆσ ἀποτείνον-
 ται. πάλιν ἢ ἀκοή, ἐκ ἐπ' ἀσθείασ λῶοικται, ἀλλ' ἐλι-
 ποιδεῖ τῆσ πόρω τῆσ ἐν τῆσ ἀέρι φῶρον ἀντιλαμβάνεται.
 σοφίασ καὶ τῆσ τῆσ ἀνωπίασ, ὥσ τε τὴν μὲν φωνὴν ἀκα-
 λῶποσ διίσνασ, ἢ καὶ μάλλοσ ἐνηχεῖν, πρὸσ τὴν ταῖσ
 σχολιόθισι, μηδὲν δὲ τῆσ ἐξωθῆσ παρεμπιπτότων κάλλοσ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ. 135

μα είναι δυνάμει τῆ αἰδήσει . κατάμαθε τῆς γλώττης
τῆ φύσιν, ὅπως ἀπαλήτε ὄβρι καὶ εὐτροφος, καὶ πρὸς πᾶ-
σαν χεῖρα λόγος τῆ ποικίλω τῆς κινήσεως ἔχαρῆσα . ὁ-
δόντες, ὁμῶ μὲ φωνῆς ὄργανα, ἰχυρῶ τῆ γλώττη τῆ
ἀπτερίσιν παρεχόμενοι, ὁμῶ δὲ καὶ ἔσοφῆς ὑπηρεταί, οἱ
μὲν τέμνορες ἀρτεῖα, οἱ δὲ λακύνοντες . καὶ ἔτι πάντα λο-
γισμῶ ἐπιτορῶντος καὶ προσήκοντι, καὶ καταμωθῶν
ὄλιω ἀέρος δὲ τῆ πρῶτος, τῆ δερμῆ φυλακῶ ἐπὶ
τῆς καρδίας, ὄργανα πύφως, ὄχετος αἵματος . ἐκ πάντων
τίτων τῆ ἀσκήσιασον σοφίαν τῆ ποιήσαντος σε κατόφει,
ὡς αὐ καὶ αὐτῶ σε εἰπεῖν μὲ τῆ Προφήτη ἰθαυμασάθη
ἡ γνώσις καὶ ἔξ ἡμῶ . προσέχε ἔν σεαυτῶ, ἵνα προσέχης
Θεῶ ὡ ἡ δόξα καὶ τῶ κράτος εἰς τὰς αἰώνας τῆ αἰώνων .
Αἰμῶ .

